

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXIV. Quæ contra Jus fiunt, debent utique pro infectis haberi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

onibus locum habet, quæ reo ad exclusionem actionis: non etiam in iis, quibus personæ ex defectu aliquo inhabiles submoventur; cum hæ minoris quam illæ momenti ac præiudicii sint; quia à testibus objecta, etiam si confessionem operentur, eos tamen solummodo à testimonio perhibendo repellunt: ex iis autem, quæ excipiendi obiciuntur actori, si Juris præsumptione pro intentionis confessione haberentur, reus si exceptionem non probaret, causa caderet & actori condemnaretur, Salycet. in *Auth. cit.*

REGVLA LXIV.

Quæ contra Jus sunt, debent utique pro infectis haberi.

SUMMARIUM.

1. *Discrimen inter Jus prohibitiones.*
2. *Sensus & ratio Regule.*
3. *Ex prohibitione actus nullitas non inferitur.*
4. *Idque variorum actuum exemplis ostenditur.*
5. *Juris textus, in contrarium soliti allegari.*
6. *Vel posteriori Jure sunt correcti.*
7. *Vel conciliari cum eo possunt.*

1. **J**Us, sive leges & canones actus aliquos prohibentes, aliquando munitum est clausula irritante, seu verbis aut dictione aliqua denotante nullitatem: aut actibus gerendis formam substantialem præscribit: aliquando eos prohibet simpliciter, hoc est; quin ejusmodi clausulam apponat, aut formam actibus præscribat. Præsens &, sicut difficillima, sic Scholarum & utriusque fori usu tritissima Regula de priori mo-

do prohibitis actibus procedit. Quò supposito

2. **P**erspicius ejus sensus est, *Quæ sunt contra legem vel canonem munitum clausula irritante, aut actui formam præscribentem ipsò Jure invalida & pro infectu seu non gestu habenda sunt.* Ut proinde actus nullitas ex sola & simplici Juris prohibitionem legitime non inferatur: sed necessarium sit; ut legi vel canoni eum vetanti verba seu dictio aliqua, irritationem & nullitatem denotans, inserta vel forma substantialis actui sit constituta, ut ex communissima DD. sententia sustinent Molina *Tract. 2. de J. & J. disp. 88. n. 14.* Suarez *Lib. 5. de LL. cap. 25. num. 11.* & Sanchez *Lib. 7. de Matrim. disp. 2. n. 10.* Ratio istius sensus est; quòd legislator humanus potestatem habeat non solum præcepto vel prohibitionem obligandi subditos: sed ab his etiam gestos actus irritandi, quando id publicè expedire judicaverit; quia potestas hæc, ad Reipublicæ rectoris gubernationem & commune ejus bonum promovendum, necessaria non minus est, quam potestas obligandi ad aliquid faciendum vel omitendum; cum enim privati conventionibus & contractibus suis legem dicere valeant; ut si non subsistant, nisi condiciones ab ipsis appositæ fuerint observatæ, id utique etiam poterit Respublica, cui privatorum subditorum suorum voluntates & conventiones sunt subiectæ. Eâ autem potestate uti Respublica & humani legum conditores intelliguntur non solum, cum actus prohibitioni expressè adijciunt clausulam irritantem: sed etiam, cum formam substantialem, in contractu, ultima voluntate, electione & aliis actibus observandam, præscribunt; cum enim forma substantialis, tanquam pars rei præstantior, esse ei det, eâ deficiente actum corrumpere est ne-

est necesse, c. *Cum dilecta* 22. de Rescript. c. *Quia propter* 42. de Elect. l. *Julianus* 9. §. 3. ff. ad Exhibend. & l. *Mulieris* 13. §. 1. ff. de V. S. Euerard. *Legal. arg. locò* 53. *Tulchus Practic. V. Forma conclus.* 413. n. 2. cit. & Suarez cap. 31. n. 2.

3. Cur autem ex sola & simplici prohibitione contra eam gesti actus nullitas non inferatur, ratio est; quia, licet ea, quæ legis conditorum contemptâ auctoritate contra Juris cuiuscunq; prohibitionem fiunt, legali auctoritate cassari & pro irritis haberi mereantur, cassa tamen & irrita non intelliguntur; nisi prohibitioni inserta ejusmodi clausula, aut forma lege sit præscripta; cum Regulæ instar sit sententia Innocentii III. *Multa prohibentur, que si facta fuerint, roboris obtinent firmitatem, c. Ad Apostolicam* 16. de Regular. cui simile est rescriptum Alexandri III. c. *Ex literis* 2. de Matrim. contra interditi. Rationi huic non parum roboris addit; quod actum Prohibere & Irritare sint diversa; cum prohibere actum sit obligare, ne fiat; irritare autem voluntatem inefficacem reddere ad ejus validam effectiorem. Unde

4. Patet ratio, cur matrimonium extortum metu aut aliter, quam coram proprio parocho & duobus vel tribus testibus præsentibus initum: professio Religiosa, integrò probationis & decimò sextò ætatis annò nondum expletò, edita: electio contra Concilii Lateranensis, præscriptum c. *Quia propter* cit. celebrata: alienatio rei Ecclesiæ immobilis sine consensu Capituli facta: testamentum prophanum minus solenne & similes actus alii irriti sint ipsò Jure; & contra Jure subsistant matrimonium initum contra Ecclesiæ vetitum, obtentum dolò vel Continentiæ votò simplici, aut sponsalibus cum alia initis & insuper habitis contractum; Baptismus extra necessita-

tis casum à foemina collatus: Ordinatio clerici & Ecclesiæ consecratio sine proprii commissionis peracta ab Episcopo alieno: excommunicati in judicio deponentis testimonium, contractus metu extorti & innumeri alii actus subsistant: quantumvis contra Jus omnes facti sint. Ratio enim discriminis est; quod posteriores hi Juris prohibitionis simplici: priores illi clausulâ irritante munito aut substantialem formam præferenti Juri adferentur.

5. Quoscumque actus prohibitioni etiam simplici adversantes invalidos esse, sensere Panormit. in c. *Nulli* 5. de Reb. Eccles. alien. n. 7. Sylvester V. *Lex* q. 23. & alii apud Tiraquell. *Connub. l. 1. gloss.* 4. n. 5. & 6. Moventur l. *Non dubium* 5. C. de LL. quâ Imperator, *Nullum*, inquit, *pacium, nullum contractum inter eos valere volumus subsecutum, qui contrabunt lege contrahere prohibente* & ut legulato, quod fieri non vult, tantum prohibuisse sufficiat: cetera quasi expressa ex legis liceat voluntate colligere. Quæ Constitutio Imperialis canonizata est à Gregorio Papa, cujus canon est, *Imperiali Constitutione aperte sancitum est; ut ea, quæ contra leges fiunt, non solum inutilia, sed etiam pro infectis habenda sint,* 25. q. 2.

6. Sed prisco huic prævalet c. *Ad Apostolicam* c. *Ex literis* cit. & c. *Unici de Voto* in 6. recentius Jus, arg. c. 1. de Constitut. in 6. & l. *Sed* & posteriores 28. ff. de LL. & utriusque optima interpres Consuetudo, c. *Cum dilectus* 8. de Consuetud.

7. Quin cum Regulæ nostræ sensu Constitutiones etiam veteres mitiori, quam admittunt, interpretatione intellectæ non pugnant, cum; quia de prohibitione, clausula quidem irritante non munita, sed actum aliter, quam servata certa forma, fieri vetante, accipi possunt; & sic accetaz dato

ptæ dato Regulæ sensui non adversantur: tum verò; quia contra Jus facta pro infectis eatenus habentur, quatenus carent robore firmitatis; cum perinde, ut infecta, effectum non sortiantur ope exceptionis vel sententiæ judicialis, juxta illud Joannis Papæ, *Quod contra leges accipiuntur, per leges dissolvi mereantur, can. & dist. 10.*

REGULA LXV.

In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis.

SUMMARIUM.

1. Concordantes cum hac Regule Civiles.
2. Earum sensus, firmatur ratione.
3. Et variis exemplis declaratur.
4. Possessionis favor prævalet causis Piis.
5. Solutio Regulæ objectorum.

1. **C**anonica ista Bonifacius VIII. complexus est principia duarum Juris Civilis, *Regularum* 128. & 154. quarum priori Pauli, *In pari causa possessor potior haberi debet*: posteriori Ulpiani responsum est, *Cum par delictum est duorum, semper oneratur petitor, & melior habetur possessoris causa.*

2. Utrâque JCT. & suâ etiam summus Pontifex optimè prospexere possessoribus; cum his oppido favorabilis earum sensus sit, *Cum par duorum causa est, tam in debitis quam in contractibus aliis, melior est conditio possidentis; ut alteri semper prævaleat, & possessione nunquam deiciatur, nisi ad instantiam petitoris, qui meliori Jure utitur.* Ratio est pariter; quia duo tituli fortiores sunt & prævalent uni ex duobus, *c. 1. de Treuga*

& *Aurb. Cessante C. de Legit. hered.* possidens autem duos habet titulos: unum dubium, an res v.g. ad se pertineat, in quo convenit cum petitore adversario suo non possidente: alterum fundatum in præsumptione Juris, in dubio faventis possessioni: quò titulo adversarius caret; ut promde huic merito ille præferatur. Partim verò; quia is, qui possidet, si in judicio Petitorio est reus: rei autem plerumque favorabiliores sunt, quam actores, *Reg. Favorabiliores* 125. ff. & *Reg. Cum sunt 21. in 6.* Utrâque promiora ad absolvendum, quam ad condemnandum, *l. Arriannus 47. ff. de V. O.*

3. Possessoris in pari casu & delicto prævalentis exempla in Jure & apud DD. obvia sunt; sic enim, si idem beneficium eòdem die à Papa istiusve legato & ab ordinario diversis collatum sit, nec appareat, cujus collatio sit prior, præferatur & beneficium retinet possessor, *c. Si à Sede, 31. de Præb. & dignit. in 6.* Si quis dubitet de promissione, v.g. Deo per vorum facta, istò non tenetur patrocinante sibi possessione libertatis, quam à natura acceptam retinet, donec de obligatione aliqua constet, *arg. c. Ex parte 18. de Cenfib.*, quò loco in dubio de rei promissæ quantitate consultus Innocentius III. obligavit ad minorem, si major ex solutionis stabilitate non sit in possessione, *Sotus Lib. 7. de Justitia q. 3. art. 2. & Suarez Lib. 4. de Voto. cap. 5. n. 7.* Si litigantium utriusque testes æque idonei & pares sint, eorum depositiones præferuntur, qui pro possessore, *c. Ex literis 3. & c.* si uterque se possidere contendat, qui de antiquiori possessione deposuerunt, *l. Licet 9. de Probat.* Si reus excipiat de dolo petitoris seu actoris, huic doli replicatio non datur; quòd utriusque delictum par: & in pari delicto melior sit conditio possidentis, exemplum